

بررسی میزان تأثیر سواد والدین در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر پایه دوم دبیرستان های نوبت دوم

شهرستان شادگان در سال ۱۳۹۴

لیلا علی پور ، مدرس مدعو گروه علوم اجتماعی دانشگاه پیام جمهوری اسلامی ایران ،تهران.

جعفر شویچی ، نویسنده مسئول و عضو هیات علمی گروه علوم اجتماعی دانشگاه پیام جمهوری اسلامی ایران ،تهران.

فروزان کوتی، کارشناس ارشد رشته روانشناسی بالینی ، کارشناس آموزش و مشاوره خانواده کمیته امداد امام خمینی (ره) شهرستان هویزه.

چکیده:

هدف این مقاله بررسی میزان تأثیر سواد والدین در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر پایه دوم دبیرستان های نوبت دوم شهرستان شادگان در سال ۱۳۹۴ بود. در این پژوهش به منظور انتخاب افراد نمونه ابتدا از بین چند مدرسه به طور تصادفی ۴مدرسه (فرزنانگان ، صالحات، صدیقه کبری و عترت) انتخاب شد. حجم نمونه تعداد ۲۸۰ نفر بوده، با استفاده از روش آلفای کرونباخ پایایی پرسشنامه سنجیده شد. از آزمون t ، تحلیل واریانس، انحراف معیار، همبستگی، تهیه و تنظیم جدول و توزیع فراوانی و ترسیم نمودار استفاده شد. نتایج این پژوهش نشان گر اینکه، بین عوامل اقتصادی و پیشرفت تحصیلی ($p = .849$)، بین عوامل محیطی و پیشرفت تحصیلی ($p = .682$)، بین محل سکونت و پیشرفت تحصیلی ($p = .852$)، بین درآمد خانواده و پیشرفت تحصیلی ($p = .691$) و سطح معنی داری ($p < .000$)، خطای ۰/۰۵ می باشد. روایی آن با روش محتوایی سازه و صوری تأیید گردید و پایایی اندازه گیری، از طریق فرمول آلفای کرونباخ (به اندازه ۰,۸۳۹) تأیید شد. فرضیات این تحقیق که با استفاده از تحلیل واریانس و ضریب همبستگی پیرسون و بصورت فراوانی بوده است.

واژه‌های کلیدی:

پیشرفت تحصیلی، سواد والدین، شبکه خانوادگی، دانش آموزان دختر، دبیرستان های نوبت دوم

۱-۱- مقدمه:

باید دانست که عوامل متعددی بر نگرش کودک از خود و اعضای خانواده ی خود مؤثر است، از آن جمله می توان به عوامل اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی حاکم بر خانواده اشاره کرد که ارتباط مستقیم با سطح سواد و تحصیلات خانواده دارد. شخص باسواد امکان سلامت اقتصادی و تصمیم گیری بیشتری دارد و چنین انسانی نسبت به خود و

فکر و فرهنگ جامعه بصیرت بیشتری دارد. سواد و تحصیلات، از دیدگاه اقتصادی، افراد را به سوی رشد و توسعه‌ی درونزاد و خلاق و هماهنگ با اجتماع و کشور هدایت می‌کند و از دیدگاه تخصصی، جامعه را موفق می‌سازد، افراد بزرگسال به عنوان عامل اساسی تولید، حتی با یک اصطلاح اقتصادی خاص که همان جمعیت فعال یا نیروی کار می‌باشد، مشخص می‌شوند. با توجه به آمار موجود، گسترش سواد کاهش رشد جمعیت و همچنین توسعه‌ی اقتصادی و اجتماعی و پیشرفت دانش و ... را تسهیل نموده است. (پاشا، ۱۳۷۳: ۸).

بی سوادی در تمام ابعاد زندگی انسان می‌تواند تأثیر بسزایی داشته باشد، مخصوصاً در بهداشت، رشد اقتصادی، رشد فرهنگی، رشد و تربیت فرزندان، بی‌نظمی و ناهنجاری کودکان، رشد اشتغال و غیره مطالعات نشان داده است که هرچه آسیب‌های روانی بیشتر باشد، موقعیت اجتماعی شخص را پایین‌تر می‌آورد و عواملی چون فقر، بی‌کاری، تعداد فرزندان، اعتیاد، طلاق و ... که همه موجب پایین آمدن موقعیت اجتماعی و فرهنگی شخص می‌شود و آشفتگی‌ها یا آسیب‌های روانی را به وجود می‌آورد معمولاً افرادی که در سطح پایین اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، زندگی می‌کنند، سطح تحصیلات کمتری نسبت به افراد همسال خود دارند و میزان تحصیلات در این خانواده‌ها به شدت افت پیدا می‌کند. شیوه‌های انحرافی - ایجاد علایم روانی بیماری - اقدام به خودکشی - بستری شدن - قطع ارتباط با واقعیت، در طبقات پایین اجتماع، بیشتر دیده می‌شود (پاشا، ۱۳۷۳: ۸).

مسائل فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی، به عنوان پیش فرض این مشکل مطرح است و در واقع هدف بررسی اثرات اقتصادی - اجتماعی این مسئله به عنوان یک متغیر مهم بر وضعیت روانی است. در این جا سواد و تحصیلات را به عنوان یک متغیر ملاک، لحاظ نموده که قابل سنجش بیشتری است (غلامعلی، ۱۳۸۶).

۱-۲- بیان مسأله :

اندیشه‌ی بشر همواره نعمتی گران قدر بوده است. این وجه افتراق با سایر موجودات سبب شده است، تا انسان در رهگذر تاریخ و در طول زمان به تکامل رهنمون شود. آدمی، از آغاز پا نهادن به این کره‌ی خاکی با مشاهده‌ی پدیده‌ها، مفاهیم و تصورات اولیه‌ی در ذهن خویش یافت، سپس در پی مفاهیم اسباب و علل پیدایش پدیده‌ها و رویدادها و تحولات، به تفکر و تجربه روی آورد و در هر مرحله گامی پیشتر فرا نهاد (حیدری، ۱۳۸۵).

بی سوادی با فقر و ناهنجاری، پیوند مستقیم دارد و در محروم‌ترین مناطق کشورهایی که دچار کمبود منابع طبیعی هستند، در بین فراموش شده‌ترین، گروه‌های انسانی و کسانی که از نارسایی‌ها و کمبودهای مهم و اساسی مانند: غذا، بهداشت، مسکن، بیکاری و ... رنج می‌برند به گسترده‌ترین شکل ممکن وجود دارد. تداوم بی سوادی سدی عظیم در راه توسعه است و مانع از آن میشود که میلیونها نفر مرد و زن، عنان زندگی خود را در دست بگیرند.

بی سواد، عاملی است که مبارزه علیه فقر، نابرابری ها و ناهنجاری ها را محکوم به شکست می کند. بی سواد هر چند که خود معلول نارسایی های اقتصادی و اجتماعی و تربیتی است، ولی در اینجا نقش تشدید و تعیین کننده ای دارد. درصد مردودی و ضعف تحصیلی در بین کودکانی که بدون صبحانه، به مدرسه می روند، بیشتر از کودکانی است که مسئله ی سوء تغذیه دارند. در محیط های فقیر، کودکانی که با شکم گرسنه به مدرسه می روند، وضعیت مدارس نیز، چندان تعریفی ندارد. در خانواده های سطح پایین، چون والدین نیز معمولاً از سطح تحصیلات پایینی برخوردارند، در رسیدن به درس و مشق و تربیت فرزندان، با مشکل رو به رو می شوند.

مشاغل و گرفتاری های روزمره ی پدران و سواد و تحصیلات اندک، پرجمعیت بودن خانواده ها، اختلاف های خانوادگی، دوستان ناباب و فقر اقتصادی، با انحرافات از رفتار به هنجار، رابطه ای قابل ملاحظه دارد. اگرچه تحصیلات پدران و مادران در رفتار به هنجار فرزندان تأثیر انکار ناپذیر دارد، اما در بررسی های انجام شده، نقش مادران، چشم گیرتر می نماید. دور بودن پدران از منزل به دلیل اشتغال، باعث می شود که فرزندان، بیشتر ساعات بیداری را با مادران خود بگذرانند. از این رو سطح سواد و تحصیلات مادران می تواند در هدایت تحصیلی و شغلی فرزندان تأثیر قابل ملاحظه ای داشته باشد (شکاری، ۱۳۸۶: ۲۹).

در این مقاله به بررسی میزان تأثیر سواد والدین در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر پایه دوم دبیرستان های نوبت دوم شهرستان شادگان در سال ۱۳۹۴ پرداخته می شود.

۱-۳- فرضیات تحقیق :

فرضیه اول : به نظر می رسد بین پایگاه اجتماعی و تأثیر سواد والدین بر پیشرفت دانش آموزان آنها رابطه ای معناداری وجود دارد .

فرضیه دوم : به نظر می رسد بین عوامل اقتصادی و تأثیر سواد والدین بر پیشرفت دانش آموزان آنها رابطه ای معناداری وجود دارد .

فرضیه سوم: به نظر می رسد عوامل محیطی و تأثیر سواد والدین بر پیشرفت دانش آموزان آنها رابطه ای معناداری وجود دارد .

فرضیه چهارم : به نظر می رسد بین محل سکونت و تأثیر سواد والدین بر پیشرفت دانش آموزان آنها رابطه ای معناداری وجود دارد .

فرضیه پنجم: به نظر می رسد بین سطح درآمد خانواده و تاثیر سواد والدین بر پیشرفت دانش آموزان آنها رابطه ای معناداری وجود دارد .

۱-۴- ضرورت و اهمیت تحقیق :

اهمیت این پژوهش در آن است که با شناخت عمیق و بیشتر نوجوانان و دانستن مسائل و ویژگی های خاص هر گروه از آنها نخست قادر به تشخیص آنها از سایر کودکان می شویم و سپس با ارائه ی راه حل های مناسب جهت رفع یا بهبود مشکلات آنها تلاش می کنیم از آن جایی که سطح سواد والدین و عوامل تاثیر گذار دیگری که قبلاً بیان شد بر سلامت روانی کودکان تاثیر دارد و سلامت روانی نیز در پیشرفت کودکان و نوجوانان در تحصیل موثر است باید شناخت عمیق تری از سطح سواد و تحصیلات و طبقات اجتماعی بدست آوریم و به اضطراب ها، تنش ها و مشکلات خانوادگی کودک پی برده و در جهت رفع آنها و خدمت به کودکان تلاش کنیم.

هرگاه در مورد وضع تحصیل و چگونگی پیشرفت تحصیلی فرزندان صحبت به میان می آید اغلب با پدر و مادریایی برخورد می کنیم که اظهار دارند فرزندان خانواده های تحصیل کرده از پیشرفت و دانش آموزشی که دارای والدین بی سواد هستند اصولاً در تحصیل نمی توانند پیشرفت کنند همچنین پدران و مادرانی را می بینیم که نگرش خاصی نسبت به مدرسه و تعلیم و تربیت کودکانشان دارند و این که تعلیم و تربیت و راه های ترقی و پیشرفت آن را فقط مدرسه می دانند و خود را در امر تعلیم و تربیت سهیم نمی دانند و فکر میکنند وظیفه ی والدین تربیت کردن و بار آوردن فرزندان است. والدین هرچه مطلع و بصیر تر باشند و در تربیت فرزندان پر استعداد خود بکوشند، در محیط نامناسب و ناهماهنگ موفقیت چندانی نخواهد داشت . (شربانی، ۱۸۶، ۱۳۷۵) همین عوامل باعث اهمیت این موضوع شده است که به دلایل تأثیر گذار بر عدم پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر مقطع متوسطه نوبت دوم در این شهرستان پی برد .

۲-۱- مبانی نظری تحقیق

نظریه پرداز	نظریه و دیدگاه
کرمی نوری و مرادی	خانواده به عنوان فیلتری برای عقاید ، ارزش ها و نگرش های مربوط به فرهنگ یک جامعه محسوب می شود و آنها را به یک شیوه بسیار اختصاصی و انتخابی به کودک ارائه می دهد بی تردید باید گفت که شخصیت ، نگرش ها ، طبقه اجتماعی ، اقتصادی مذهب و خصوصیات ، وابستگی های نسبی خانوادگی ، تحصیل و جنس والدین خانواده بر نحوه ارائه ارزش ها و میزان های اخلاقی به فرزندان تاثیر خواهد گذاشت (کرمی نوری و مرادی ، ۱۳۷۲) .

<p>توانایی ها ذاتی یادگیرندگان به صورت های متعددی تحت تاثیر موقعیت های اجتماعی اقتصادی قرار می گیرد. انواع سنخ های شناختی فرآیندهای رشد تفکر، خود تصویری، روابط گروهی، روابط معلم و شاگرد، فرصت های آفرینندگی و کسب تجارب بطور عمیقی تحت تاثیر طبقه اجتماعی هستند که کودک در آن متولد شده و رشد یافته است به این ترتیب طبقه اجتماعی دانش آموزان در سطح دبیرستان ها ودانشجویان انجام گرفته است. همچنین بر از نظر اقتصاد تحصیلی، بلکه از نظر توقعات و امکانات مالی والدین یا کودکان محروم از تحصیل تفاوت های مشهودی داشتند. به احتمال قوی نتیجه بررسی ها رami توان به کشور خودمان تعمیم داد. (نگ، ۱۳۸۱ : ۱۳).</p>	نگ
<p>همچنین مطالعاتی که در مورد روابط میان آموزش و پرورش و درآمدها و نابرابری هایی که در خانواده ها و در نتیجه، در مدارس به وجود می آیند انجام گرفته است نشان می دهند که هر قدر سطح درآمدها بالاتر و بالاتر می رود نمرات آزمون های پیشرفت تحصیلی نیز بالاتر می رود یعنی سطح تحصیلات کودکان و نوجوانان با درآمد خانواده آنان رابطه مستقیمی دارد. (تقی پور ظهیر، ۱۳۷۴)</p>	تقی پور ظهیر
<p>آموزش و تشویق های نخستین، در سالهای کودکی در خانه، می تواند میزان IQ (بهره هوشی) انگیزه و ادامه تحصیل و رغبت به مطالعه را در فرزندان فراهم نموده، آنان را قادر سازد مراحل تحصیلی را به طوری پی در پی و با موفقیت به اتمام برساند. بالاخره، راهنمایی ها، توصیه ها و نفوذ خانواده می تواند به فرزندان کمک کند تا آنان پس از فراغت از تحصیل در کدام یک از بخش های اقتصادی استخدام شوند و چه مشاغلی را انتخاب نمایند در حالی که تصور می شود که تمام عوامل فوق به صورت موثر در میزان درآمد فرزندان تاثیر می گذارد. (عمادزاده، ۱۳۷۶)</p>	عمادزاده
<p>انگیزش نه تنها در مراکز صنعتی موجب پیشرفت می شود در امر تعلیم و تربیت هم تاثیر بیشتری دارد انگیزش پیشرفت قادر است دانش آموزان را برای درس خواندن بر انگیزد، افرادی که دارای انگیزه پیشرفت بیشتری هستند با کوشش و جدیت بیشتری به امر تحصیل پرداخته اند. این افراد در هر جا و در هر سازمانی مشغول به کار شوند موجب پیشرفت آن سازمان می گردند. لذا یکی از کارهای اساسی مراکز صنعتی و آموزشی این است که چنین افرادی را شناسایی کرده و در پست ها خاص و حساس قرار دهند. (فرد رمزی، ۱۳۷۷)</p>	فرد رمزی

۲-۲- چارچوب نظری تحقیق

نظریه و دیدگاه	نظریه پرداز
بازتولید طبقه کارگر، وظیفه اصلی مدرسه ها در جوامع سرمایه داری است. در این جوامع، دانش آموزان طبقه کارگر، آموزش در حد عادی و عمدتاً مهارت های کاری معمولی را دریافت می کنند؛ آنها در	آلتوسر (۱۹۷۱)

<p>قالب زمینه‌های ساختار روابط مبتنی بر اقتدار اطاعت و قواعد خشک در کلاس درسی که آن‌ها را برای نقش‌های آینده‌شان، به‌عنوان کارگران تحت امر در یک نظام صنعتی آماده می‌سازد. در مقابل دانش‌آموزان طایقات بالا، آموزشی آنها که مبتنی است بر استدلال، اعتماد به نفس و خلاقیت.</p>	
<p>برای نظام خانواده زن و شوهری چهار کارکرد عمده جنسی، اقتصادی، تولید نسل و تعلیم و تربیت را مطرح کرده است. "ارنست برجس" نیز مهمترین کارکرد خانواده امروزی را پرورش و حفظ شخصیت اعضای آن می‌داند. به عقیده او خانواده به منزله یک واحد شخصیت‌های متعامل است که مهمترین وظیفه آن تشدید محبت بین زن و شوهر و پرورش شخصیت فرزندان است (آقابخشی ۱۳۷۸: ۱۴۰).</p>	ارنست برجس
<p>خانواده به عنوان یک نهاد اجتماعی، معمولاً به ایفای وظایف متعددی می‌پردازد. ماهیت این کارکردها و سطح اجرای آن از یک فرهنگ به فرهنگ متفاوت است. کارکردهای خانواده عبارتند از: نظام بخشیدن به رفتارهای جنسی و تولیدمثل، مراقبت و نگهداری کودکان، معلولان و سالمندان، تثبیت جایگاه اجتماعی، اجتماعی کردن کودکان، تعیین پایگاهها، و فراهم نمودن امنیت اقتصادی (کوئن ۱۳۷۳: ۱۷۹).</p>	کوئن ۱۳۷۳
<p>انتظارات کارآمدی افراد، عمده ترین تعیین گر انتخاب فعالیت، علاقه مندی به تلاش بیشتر پافشاری روی آن فعالیت است. بندورا شکل خاصی از انتظار را مطرح ساخت که خود کارآمدی نامیده شده است. خود کارآمدی به عقاید و باورهای افراد در مورد قابلیت ها و لیاقت هایشان برای اعمال کنترل به عملکرد خویش و به رویدادهای مؤثر بر زندگی اشاره دارد. به عبارتی به عنوان یک تعیین کننده مستقیم و بلاواسطه در انگیزش و رفتار انسان عمل می‌کند (بندورا، ۱۹۹۳).</p>	بندورا (۱۹۹۳)
<p>در نظریه یادگیری آموزشگاهی خود می‌کوشد تا متغیرهایی که موجب تفاوت‌های افراد در پیشرفت تحصیلی می‌شوند را تعیین کند. یادگیری در آموزشگاه‌ها به بهترین وجه صورت خواهد گرفت و آموزشگاه‌ها به سمت یک نظام آموزشی خالی از اشتباه قدم خواهند داشت. این سه متغیر عبارتند از: ۱. میزان تسلط دانش آموز بر پیش نیازهای مربوط به یادگیری مورد نظر ۲. میزان انگیزشی که دانش آموز برای یادگیری دارد (یا می‌تواند داشته باشد). ۳. میزان تناسب روش آموزشی با شرایط و ویژگی‌های دانش آموز (بلوم، ۱۹۸۲).</p>	بلوم، ۱۹۸۲
<p>نتایج مطالعات و شواهد تجربی حاصل از آن مؤید تفاوت‌های جنسیتی خواه در توانایی‌های شناختی و خواه در عملکرد تحصیلی است. این بررسی‌ها تأیید می‌کنند که برتری نسبی پسران در دبیرستان به برتری آشکار آنها در دانشگاه می‌انجامد و این برتری در دروس و رشته‌های علوم، ریاضی، مهندسی و کامپیوتر به یک شکاف فاحش تبدیل می‌شود. در تبیین این مسئله دلایل نظری متعددی ارائه شده که برخی از عمده‌ترین آنها عبارت‌اند از تغییر در خودپنداره‌ی تحصیلی (جکسن ۲۰۰۳)</p>	جکسن ۲۰۰۳

محقق	نتایج تحقیقات انجام شده
کاووسی (۱۳۸۲)	در تحقیقی پیرامون « تأثیر مطالعه ی والدین بر پیشرفت تحصیلی فرزندان » به این نتیجه رسیده است که میزان علایق والدین به مطالعه و توجه به علم از جمله عوامل انگیزشی مؤثر در پیشرفت تحصیلی فرزندان است ؛ یعنی اگر در خانواده ای والدین به مطالعه بپردازند به مرور علاقه ی دانش آموز به مطالعه نیز افزایش می یابد و این امر باعث می شود فرزندان در امر تحصیل پیشرفت کنند.
(هانیمن، ۲۰۰۴)	مطالعاتش به مقوله برابری آموزشی که یک متغیر بسیار مهم در موفقیت و پیشرفت دانش آموزان در کشورهای در حال توسعه و فقیر است هر چند زمینه اجتماعی- اقتصادی هم نقش در خوری دارد، به گفته او از حیث هزینه های آموزشی (عمرانی) برای دانش آموز ابتدایی در بین کشورهای مختلف جهان اختلاف فاحشی وجود دارد. این رقم برای بولیوی (۰/۸) دلار، برزیل ۴ دلار، سوریه ۱۵ دلار، آمریکا ۲۲۰ دلار، ژاپن ۲۲۵ دلار، نروژ و سوئد ۳۰۰ دلار می باشد. آشکار است که سهم هر دانش آموز در کشور سوئد بیش از ۳۰۰ برابر هر دانش آموز کشور توسعه نیافته ای چون بولیوی می باشد. (هانیمن، ۲۰۰۴: ۴۷-۴۴۱)
لیونزسنگ (۲۰۰۶)	پژوهشی را با عنوان خودکارآمدی تحصیلی و پیشرفت تحصیلی ارائه نمود. وی شباهتها و تفاوتها را به عنوان تابعی از پیش زمینه تحصیلی خانواده و سن انجام داده است. داده های بدست آمده از ۱۶۶ دانشجو با استفاده از تحلیلی واریانس دو راهه به منظور روشن ساختن رابطه میان سن دانشجویان، سطح نسل، خودکارآمدی تحصیلی و پیشرفت تحصیلی انجام شد. یافته های حاصل از تحلیل نشان داد که خودکارآمدی تحصیلی و پیشرفت در دانشجویان غیرسنتی (سن بالاتر از ۲۴ سال) بیشتر از دانشجویان (سن ۱۸-۲۴) بود. همچنین این پژوهش رابطه مثبتی را میان میزان تحصیلات خانواده و خودکارآمدی و پیشرفت تحصیلی نشان داد .
محبی (۱۳۷۷)	در تحقیقی دیگر پیرامون « سواد والدین و عمل کرد تحصیلی دانش آموزان کلاس پنجم ابتدایی منطقه ی چهار کرج » به این نتیجه رسیده است که بین عملکرد دانش آموزانی که دارای والدینی باسواد هستند و دانش آموزانی که والدین بی سواد دارند تفاوت معناداری وجود دارد ؛ به این معنا که سواد

والدین در پیشرفت تحصیلی فرزندان اثرات مثبتی دارد. بررسی مسائل و مشکلات دانش آموزانی که از موقعیت اجتماعی کمتری برخوردارند در پیشرفت تحصیلی آنها. بررسی مسائل و مشکلات کودکانی که والدین آنها به مدت کمتری در منزل هستند. در تحقیقی که بوسیله میلزا انجام گرفته است اکثر قریب به اتفاق کودکان طبقه اجتماعی متوسط و متوسط به بالا دارای نمرات بالایی در آزمون آمادگی خواندن داشتند در صورتی که کودکان طبقه اجتماعی پایین دارای نمرات کمتری بودند.

۳-۱- روش تحقیق:

پرسشنامه ای که بتواند فرضیات تحقیق را در آن گنجاند تهیه شد و بین دختران متوسطه دوم شهرستان شادگان توزیع گردید. در این تحقیق از نرم افزار SPSS برای تجزیه و تحلیل استفاده شده است. برای تعیین میزان پیشرفت تحصیلی در قالب مقیاس ۵ رتبه ای لیکرت در پرسشنامه مطرح گردیده و سطح اطمینان ۹۵ درصد استفاده شده است. شیوه ی نمونه گیری در این پژوهش، روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای چند مرحله ای می باشد.

در این پژوهش به منظور انتخاب افراد نمونه ابتدا از بین چند مدرسه به طور تصادفی ۴ مدرسه (فرزانگان، صالحات، صدیقه کبری و عترت) و از بین این مدارس ۱۰ کلاس انتخاب شد. که تعداد ۲۸۰ نفر بوده اند. با این حال دلیل یک سری تغییراتی که در پرسشنامه بوجود با استفاده از روش آلفای کرونباخ پایایی پرسشنامه سنجیده شد. سوالات تحقیق خودساخته می باشد. روشهای بکار برده شده در تحقیق به شرح زیر است: آزمون t، تحلیل واریانس، انحراف معیار، همبستگی، تهیه و تنظیم جدول و توزیع فراوانی و ترسیم نمودار می باشد.

۳-۱- جدول آلفای کرونباخ

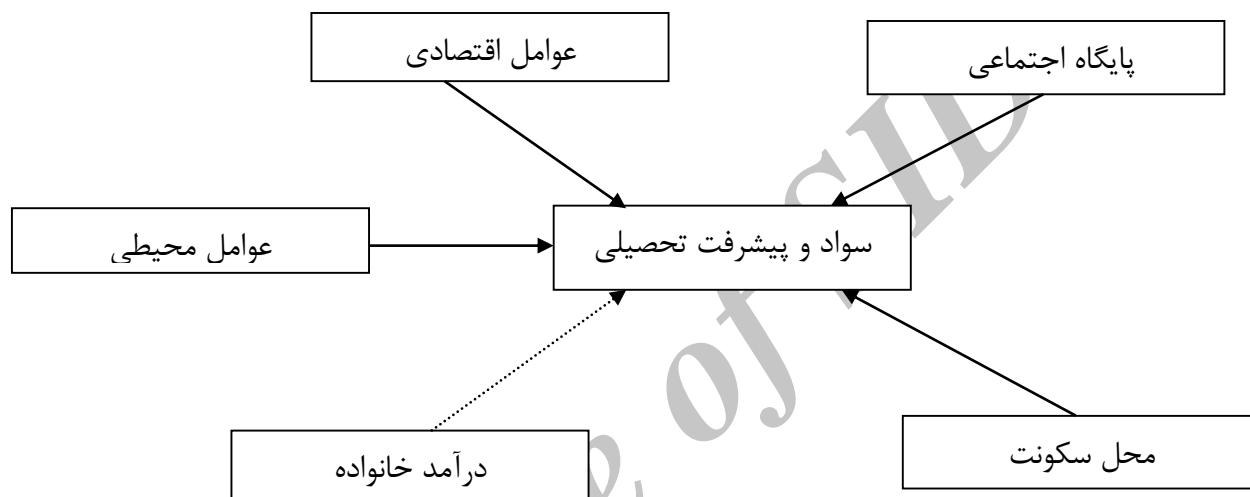
نام متغیر	مقدار آلفای کرونباخ
پایگاه اجتماعی	۰,۸۹۳
عوامل اقتصادی	۰,۹۳۲
عوامل محیطی	۰,۷۹۸
محل سکونت	۰,۸۵۲

درآمد خانواده	۰,۷۲۱
---------------	-------

۳-۲- مدل کلی تحقیق:

۳-۴- یافته های تحقیق :

نام متغیر	همبستگی پیرسون	سطح معنی داری
پایگاه اجتماعی	0.730	۰/۰۰۰
عوامل اقتصادی	0.849	۰/۰۰۰
عوامل محیطی	0.682	۰/۰۰۰
محل سکونت	0.852	۰/۰۰۰
درآمد خانواده	0.691	۰/۰۰۰

فرضیه اول :

H1: بین پایگاه اجتماعی و تاثیر سواد والدین بر پیشرفت دانش آموزان تفاوت معنادار آماری وجود ندارد .

H0: بین پایگاه اجتماعی و تاثیر سواد والدین بر پیشرفت دانش آموزان تفاوت معنادار آماری وجود دارد .

آزمون کای دو (χ^2) این فرضیه با قرار دادن متغیرهای مورد آزمون و با توجه به جدول آزمون آنها در بالا مشاهده می شود که $a. sig = 0/005$ که از مقدار $a = 0/05$ مقدار استاندارد کمتر است. بنابراین فرض H1 این فرضیه رد می شود فرض H0 فرضیه مورد قبول است پس از این تحلیل اثبات فرضیه ی فوق نتیجه می شود یعنی متغیر های این فرضیه تفاوت معناداری وجود ندارد.

فرضیه دوم :

H1: بین عوامل اقتصادی و تاثیر سواد والدین بر پیشرفت دانش آموزان رابطه ای معناداری وجود ندارد .

H0: بین عوامل اقتصادی و تاثیر سواد والدین بر پیشرفت دانش آموزان رابطه ای معناداری وجود دارد .

آزمون کای دو (χ^2) این فرضیه با قرار دادن متغیرهای مورد آزمون و با توجه به جدول آزمون آنها در بالا مشاهده می شود که $a. sig = 0/000$ که از مقدار $a = 0/05$ مقدار استاندارد کمتر است. بنابراین فرض H1 این فرضیه رد می شود فرض H0 فرضیه مورد قبول است پس از این تحلیل اثبات فرضیه ی فوق نتیجه می شود یعنی متغیر های این فرضیه تفاوت معناداری وجود دارد.

فرضیه سوم :

H1: بین عوامل محیطی و تاثیر سواد والدین بر پیشرفت دانش آموزان رابطه ای معناداری وجود ندارد .

H0: بین عوامل محیطی و تاثیر سواد والدین بر پیشرفت دانش آموزان رابطه ای معناداری وجود دارد .

آزمون کای دو (χ^2) این فرضیه با قرار دادن متغیرهای مورد آزمون و با توجه به جدول آزمون آنها در بالا مشاهده می شود که $a. sig = 0/000$ که از مقدار $a = 0/05$ مقدار استاندارد کمتر است. بنابراین فرض H0 این فرضیه رد می شود فرض H1 فرضیه مورد قبول است پس از این تحلیل اثبات فرضیه ی فوق نتیجه می شود یعنی متغیر های این فرضیه تفاوت معناداری وجود ندارد.

فرضیه چهارم :

H1: بین محل سکونت و تاثیر سواد والدین بر پیشرفت دانش آموزان رابطه ای معناداری وجود ندارد .

H0: بین محل سکونت و تاثیر سواد والدین بر پیشرفت دانش آموزان رابطه ای معناداری وجود دارد .

آزمون کای دو (χ^2) این فرضیه با قرار دادن متغیرهای مورد آزمون و با توجه به جدول آزمون آنها در بالا مشاهده می شود که $a. sig = 0/000$ که از مقدار $a = 0/05$ مقدار استاندارد کمتر است . بنابراین فرض H1 این فرضیه رد می شود فرض H0 فرضیه مورد قبول است پس از این تحلیل اثبات فرضیه ی فوق نتیجه می شود یعنی متغیر های این فرضیه تفاوت معناداری وجود دارد.

فرضیه پنجم :

H1: بین درآمد خانواده و تاثیر سواد والدین بر پیشرفت دانش آموزان رابطه ای معناداری وجود ندارد .

H0: بین درآمد خانواده و تاثیر سواد والدین بر پیشرفت دانش آموزان رابطه ای معناداری وجود دارد .

آزمون کای دو (χ^2) این فرضیه با قرار دادن متغیرهای مورد آزمون و با توجه به جدول آزمون آنها در بالا مشاهده می شود که $a. sig = 0/003$ که از مقدار $a = 0/05$ مقدار استاندارد کمتر است . بنابراین فرض H1 این فرضیه رد می شود فرض H0 فرضیه مورد قبول است پس از این تحلیل اثبات فرضیه ی فوق نتیجه می شود یعنی متغیر های این فرضیه تفاوت معناداری وجود دارد.

۳-۴- بحث و نتیجه گیری

در تحقیقات نتیجه گرفته شد که میزان تحصیلات والدین در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان تأثیر بسیار زیادی دارد. دانش آموزانی که در خانواده های کم سواد و بی سواد زندگی می کنند افت تحصیلی دارند.

یافته های مربوط به سؤال پژوهش نشان داد که بین پایگاه اجتماعی و پیشرفت تحصیلی ($p = 0/730$)، بین عوامل اقتصادی و پیشرفت تحصیلی ($p = 0/849$)، (بین عوامل محیطی و پیشرفت تحصیلی) ($p = 0/682$)، (بین محل سکونت و پیشرفت تحصیلی) ($p = 0/852$)، (بین درآمد خانواده و پیشرفت تحصیلی) ($p = 0/691$) و سطح معنی داری ($p < 0/000$)، خطای $0/05$ می باشد.

یافته های ای پژوهش با نتایج پیشرفت تحصیلی را مورد مطالعه قرار داده اند. کوئن، جکسن، آلتوسر و ارنست برجس، بندورا، آلتوسر نظریات هماهنگی دارد.

فهرست منابع

- بیابانگرد، اسماعیل. (۱۳۷۹). "افت تحصیلی یا اتلاف در آموزش و پرورش" - فصلنامه تعلیم و تربیت - سال دوم، شماره ۸ و ۷، ۶۵.
- بیابانگرد، اسماعیل. (۱۳۸۱). "افت تحصیلی یا اتلاف در آموزش و پرورش" - فصلنامه تعلیم و تربیت - سال دوم، شماره ۸ و ۷، ۶۵.
- پاشا، حسن. (۱۳۷۳). "روش های آماری در روانشناسی"، علوم تربیتی، اجتماعی، نشر دانا، چاپ پنجم.
- جلالی، محمدرضا. (۱۳۸۸). "تحلیل رابطه نابرابری های طبقاتی و نابرابری های آموزشی با تأکید بر نقش های متغیرهای واسطه ای"، نشریه تعلیم و تربیت، شماره ۹۱.
- حیدری، اکرم - بلو. (۱۳۸۳). "مشکلات روانی نوجوان و جوان، افت تحصیلی" - نشر گستر تهران - ۱۳۸۵.
- سیف، علی اکبر. (۱۳۸۹). "روان شناسی تربیتی" - انتشارات عابد تهران - چاپ سوم.
- سرائی، حسن. (۱۳۷۲). "مقدمه ای بر نمونه گیری در تحقیق"، تهران: انتشارات سمت.
- شکاری، عباس. (۱۳۸۶). "مسائل آموزش و پرورش و راهکارهای آن" - نشر عابد تهران - چاپ اول - ۱۳۸۶.
- علاقه بند، علی. (۱۳۷۲). "جامعه شناسی آموزش و پرورش"، چ ۱۱، تهران: انتشارات بعثت.
- غلامعلی، افروز. (۱۳۸۶). "مبانی روانشناختی افت تحصیلی" - انتشارات مدرسه.
- میر کاظمی مقدم، نورالدین. (۱۳۸۱). "مقاله اعتماد به نفس و چگونگی تقویت آن در فرزندان مجله پیوند"، شماره ۲۸۱، اسفندماه.
- نگ، فولاد. (۱۳۸۱). "مقاله ی روش هایی برای ایجاد انگیزه ی مطالعه در فرزندان"، مجله پیوند شماره ۲۸۱. اسفندماه.